

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

EM 2018/203
Tillie Martinussen

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2018 om ændring af Inatsisartutlov om uddannelses- og erhvervsvejledning. (Tilføjelse af psykologisk og social rådgivning til uddannelsessøgende som en del af vejledningsopgaverne, ændring af sammensætningen af Grønlands Vejledningsråd og korrektion af 11, stk. 2, § 12, stk. 1, § 12, stk. 2, 2. pkt., og § 25 i den grønlandske lovtekst)
(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Det er et særdeles positivt tiltag der her fremlægges, forstået sådan, at man tilpasser lovgivningen til virkeligheden derude. Det vil vi gerne rose Naalakkersuisut for.

I samme ombæring, skal vi gøre opmærksomme på en række udfordringer vi er stødt på, i relation til studievejledningerne og hjælpen til studerende og erhvervsøgende:

Det er således at sundhedsvæsnet er presset i dag.

Er det overhovedet muligt at sikre, at der kan diagnosticeres andre steder end i sundhedsvæsnets regi, kan dette måske redde uddannelsesforløb, ligesom det i sidste ende kan redde menneskeliv.

Vi forstår hensigtsmæssigheden i at sikre de rette faglige kvalifikationer i udredninger og diagnosticeringer, vi påpeger blot, at det kan være hensigtsmæssigt at psykologer og andre der arbejder specialiseret, kan henvise til andre instanser, eller selv kan bidrage med udredninger eller diagnosticeringsforløb.

Ligeledes skal vi henlede opmærksomheden på, at kommunerne i disse år sparer. De sparer således for at kunne varetage alle de funktioner og områder de har, herunder særligt på de sociale områder.

De kan ikke løfte opgaverne alene derude, og deres opgaver omkring vejledninger og udredninger, er under stærkt pres.

Vort samfund har brug for kompetencer hos psykologer, og tale,- høre pædagoger m.fl., hvorfor det er vigtigt for os, at fastholde disse faggrupper.

Kurser i international regi og indenfor Rigsfællesskabet, kan bruges som videre-udviklingsværktøj, samt som fastholdelsesmiddel til de mindre, men specialiserede faggrupper vi har behov for.

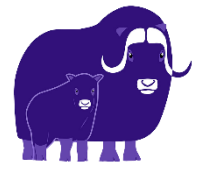
Man behøver blot at følge dagligdagen for kommunalt ansatte, hhv. ansatte under Selvstyret for at konstatere forskellen ved lige præcis dette. Det giver en diskrepans imellem hvad vi har behov for, som samfund, og den sagsbehandling, udredning og rådgivning og vejledning vi ønsker, og hvor ikke-ensartet mulighederne er for specialiserede faggrupper.

At fastholde en der er blevet lokal, eller at få lokale beholdt, eller trække landsmænd hjem, og at fastholde dem i stillinger ved bl.a. godt arbejdsmiljø, og muligheder for videre-udvikling er langt mindre omkostningstungt, end at skifte tilflyttende arbejdskraft.

Med andre ord; når her er rart at være for alle, og rart at blive for alle, så får vi et langt mere velfungerende system.

At spare på kurser og efteruddannelser, eller normerede stillinger, hvad enten det er i Selvstyre,- eller kommunalt regi, er ærgeligt og koster dyrt i sidste ende.

Vi vil også gerne slå et slag for, at man samtænker afdelinger og enheder, på tværs af kommunegrænser indenfor samme fagområder. På denne måde kan man sikre vidensudveksling og sparring til bygder og yderdistrikter, ligesom man kan sikre at de "stærkere" afdelinger kan give deres materiale og viden til de mindre fagtunge afdelinger – på tværs af kommunerne.

**SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET**

Vi må være opmærksomme på, at vi skal samarbejde med kommunerne, og omlægge systemerne gradvist, således vi ikke får nye u hensigtsmæssigheder i samspillet mellem kommuner og Selvstyre, men tværtimod får opfyldt hensigten med denne revision af lovgivning. Det gør vi ved at sikre samarbejde mellem instanserne, og målet er at sikre et mere smidigt kørende system, til gavn for de uddannelses,- og erhvervsøgende. Hold øje med, om der spares u hensigtsmæssigt på disse opgaver, og styrk den tidlige indsats, så vi fremover oplever færre søgninger til enheder som Majoriaq, og får fanget udfordringerne langt tidligere.

Vi vil også nævne hensigtsmæssigheden i tæt dialog med kommunerne og de udførende enheder. Det er vigtigt at departementet og uddannelses,- og erhvervsvejledninger over hele landet kan drøfte udfordringer og indsats, samt evaluere disse, og omlægge efter behov.

Vi vil også nævne behovet for udarbejdelse af nationale strategier til implementering hos de nationale uddannelses,- og erhvervsvejledninger i forhold til beredskaber.

Vi er i en tid, hvor selvmord desværre stadig er højaktuelt, og har senest i weekenden oplevet selvmord blandt studerende. Noget der påvirker lærere, psykologiske rådgivere, elever og alle andre på uddannelsesinstitutionerne.

Det kunne være formålstjenstligt, om man udarbejdede landsdækkende vejledninger ved denne type voldsomme hændelser, ligesom ved skyderi eller anden vold, trusler om vold, eller andre typer pludselige dødsfald. Man kan nå langt ved, at lærere og vejledere, kan tage en håndbog ud, og begynde at arbejde efter en række anbefalinger. Tiltagene kan være ganske enkle.

F.eks. at samles alle elever i aulaen, elever der er marginaliserede har mulighed for at mødes med vejledere til samtaler 1-til-1, fritagelse til at gå til begravelser, eller vejledning til elever om, at få talt med hinanden, eller give udtryk for chok og stress-påvirkninger, og fælles finde støtte sammen.

Pointen er, at det er rart som vejleder og underviser, samt andre voksne og ressourcepersoner, at have noget materiale at læne sig op ad, når voldsomme hændelser sker.

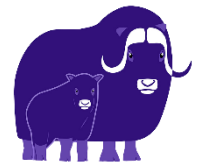
Vor eneste anke er reduktion i bloktilskuddet fordi kommunerne ikke opfylder deres mål i en resultatkontrakt. Vi mener i stedet man bør affatte det således, at styringen overgår til Selvstyret ved manglende opfyldelse af målene, med de midler der nu engang er afsat til formålet.

Dette kan gøres ved, at man sætter loven om suspension af det sociale regelsæt i effekt for et begrænset område. Således henlægger problemerne ikke, og således reduceres budgettet ikke til gene for brugerne, men i stedet tages der hånd om problemerne, og kommuner og selvstyre må samarbejde til brugernes bedste.

Vi finder det dog positivt, at der i bemærkningerne er anført en præcisering af opgavebyrdens fordeling mellem kommuner og Selvstyre, og anbefaler at dette udsendes som vejledning til alle berørte instanser, således det lettest muligt implementeres.

Vi vil gerne spørge Naalakkersuisut, hvorledes de har forberedt den udvidede efterspørgsel vi nu kommer ind i, da Majoriaq nu også er en del af de uddannelsessøgende, og vi påregner derfor betydelig stigning i efterspørgslen på terapeutiske udredninger og forløb, herunder behov for udredninger, therapeuttimer, psykologtimer og psykologiske og sociale udredninger.

Har man taget højde for dette, og i fald, hvordan?

**SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET**

Til sidst vil vi henstille til, at man udarbejder en vejledning i, at afholde gruppe-terapi, eller starter forløb med gruppeterapi for relevante parter, idet man har mange uddannelsessøgende, og erhvervsøgende, samlet i grupper på skoler og steder hvor det kan være relevant. Dette kan anvendes som indgangsvinkel til individuelle samtaler, og skabe støttenetværk og venskaber på tværs, der kan hjælpe med at øge gennemførelsesprocenten, og skabe fælles styrke om, at indgå på arbejdsmarkedet eller færdiggøre uddannelser, på trods af vanskeligheder.

Vi vil også anbefale Naalakkersuisut at se på PTSD-behandling og NPTSD-behandlinger og forskning i disse rundt omkring i verden, som indgangsvinkel til at få det optimale ud af sine efterfølgende terapeutiske behandlingstimer for individer.

Århus Universitet har forsket en del i dette, og allerede ved konferencer i 2010 og 2011, har man set indikationer på betydelige positive effekter af en sådan tilgang til terapi, for særligt voldsomt traumatiserede personer.

Ligeledes vil vi gerne påpege forskning i resiliens og resiliens i opvæksten på trods af vanskelige kår, der også pågår i Danmark, og andre steder i verden.

For god ordens skyld, vil vi til slut endnu en gang plædere for tidlige indsatser styrkes, således vi fremover imødeser færre af disse ufordringer, og får en sundere og mere robust befolkning.

Vi har styrken i os.

Med disse ord stiller vi os positive overfor fremlagte lovforslag, og henviser den til behandling i relevante udvalg med henblik på de under 1. behandlingen fremsatte forslag, spørgsmål og kommentarer.